

BIOGRAFIE SEM PRESSER

1917

Samuel (Sem) Presser wordt op 21 november geboren in de Commelinstraat te Amsterdam, als enig kind van Salomon Alexander Presser en Heintje Peper. Zijn vader is een joodse diamantbewerker en lid van de Algemene Nederlandse Diamantbewerkers Bond (ANDB). Het gezin verhuist later naar de Lepelstraat en de Pieter Aertszstraat in Amsterdam.

1923 - 1934

Sem Presser volgt na de lagere school de driejarige ULO-opleiding aan de Jozef Israëlsschool in de Manegestraat.

1931 - 1940

Hij is lid van de AJC (Arbeiders Jeugd Centrale), waar hij zeer actief is.

1932

Hij wint met een door dagblad *Het Volk* uitgeschreven prijsvraag een Agfa-boxje, waarmee hij zijn eerste foto's maakt.

1934

Hij wordt jongste bediende bij de firma Pfeffer, een magazijn in werkmanskleding.

1935

Sem Presser treedt als aankomend persfotograaf in dienst bij de Persdienst Foto Varia van Sieg Vaz Diaz. Zijn eerste publicatie dateert van 8 juli: een foto van een rij werklozen, in het *Algemeen Handelsblad*. Hij schrijft ook voor *De Zondagavond*, de zondagskrant van Vaz Diaz.

1937

Hij verlaat Foto Varia en vestigt zich als zelfstandig fotojournalist. Hij start op de zolder van zijn ouderlijk huis in de Pieter Aertszstraat met zijn eigen fotobureau Algemeen Nederlandsch Foto Persbureau (ANFP).

ca. 1937 - 1940

Sem Presser is actief betrokken bij de opvang van Duits-joodse vluchtelingen.

1938

Op 1 mei verhuist hij met zijn fotobureau naar Paleisstraat 17 te Amsterdam, waar hij zijn bedrijf voortzet met zijn voormalige collega van Foto Varia, Ben van Meerendonk. Deze samenwerking duurt tot 1 mei 1939. Hierna zet Sem Presser zijn fotobureau alleen voort op Singel 137.

Hij leert Ton Weehuizen kennen, de hoofd redacteur van *Stad en Land* (en later van *Revue* en *Nieuwe Revu*). Deze geeft hem reportage-opdrachten.

1939

Hij maakt zijn eerste buitenlandse reis, naar België. Hij fotografeert er de mobilisatie.

1940

In april maakt hij exclusieve foto's van generaal Winkelman, de opperbevelhebber van de Nederlandse land- en zeestrijdkrachten, in bespreking met prins Bernhard in het militaire hoofdkwartier in Den Haag. Deze worden gepubliceerd in *Het Leven* van 13 april en het Amerikaanse weekblad *Life*.

1941

Na de Februaristaking duikt hij onder. Met Weehuizen brengt hij zijn archief in veiligheid. Hij heeft verschillende schuiladressen. Tijdens de oorlog treedt hij in het huwelijk met Ruth Paula Schachno, een Duits-joodse vluchteling, geboren op 19 maart 1921 in Berlijn.

1942

Vanaf augustus 1942 is hij met zijn vrouw ondergedoken in Arnhem. Hij werkt daar in de illegaliteit

onder de schuilnaam Willem Jan Knol. Hij vervalst persoonsbewijzen, illustreert twee kinderboeken (*Ankie is jarig* en *Ankie heeft een drukke dag*) en schrijft een overzicht van de oorlogshandelingen. Hij wordt drie maal gearresteerd en komt drie maal vrij.

1944

Op 17 september fotografeert Presser na de luchtlandingen van de Engelsen de krijgshandelingen rond Arnhem. De negatieven begraaft hij, maar vindt ze niet meer terug. In het najaar worden zijn ouders met een van de laatste transporten uit Westerbork naar Auschwitz gedeporteerd en vrijwel direct na aankomst omgebracht.

1945

Na de bevrijding van Arnhem in april vertrekt hij met cineast John Fernhout naar Brussel. Daar wordt hij door het Militair Gezag als oorlogsfotograaf ingedeeld bij de staf van het Algemeen Nederlandsch Fotobureau (Anefo), dat na de capitulatie in mei naar Amsterdam verhuist. In mei fotografeert hij de intocht van de geallieerden in Amsterdam, Haarlem, Utrecht, Den Haag en Rotterdam.

In juni maakt hij een foto reportage in het voormalige kamp Vught, waar Nederlandse collaborateurs gevangen zijn gezet, en in de zomer - in opdracht van het Militair Gezag - een fotoreportage van gevangen genomen politieke delinquenten in het voormalige concentratiekamp Amersfoort.

Begin september beëindigt hij zijn dienstverband met Anefo en wordt weer freelance fotograaf. Hij gaat in de Kerkstraat 195 te Amsterdam wonen.

Sem Presser wordt lid van de GKf (Vakgroep Fotografie binnen de Vereniging van Beoefenaars der Gebonden Kunsten in de Federatie). Andere leden van het eerste uur zijn Carel Blazer, Ad Windig, Emmy Andriess, Cas Oorthuys, Cok de Graaff, Hans Wolf, Kryn Taconis, Eva Besnyö, Lood van Bennekom en Jaap d'Oliveira.

1946

Presser wordt bestuurslid van de nieuw opgerichte Nederlandsche Vereniging van Fotojournalisten (NVF), de voortzetting van de vooroorlogse NVPF (Nederlandsche Vereniging van Persfotografen en Film-operateurs). In dit jaar en in 1947 reist de fotograaf als geaccrediteerd 'war correspondent' van de Engelsen een aantal malen door het geruïneerde Duitsland. De eerste reis maakt hij samen met collega-fotograaf Aart Klein.

In april vergezelt hij als enige fotograaf prinses Juliana en prins Bernhard op hun dankbaarheidsreis naar Denemarken, Zweden en Noorwegen.

Het eerste Filmfestival van Cannes vindt plaats. Vanaf dit jaar tot ca. 1960 bezoekt en fotografeert hij dit festival vele malen.

1947

Voor *De Kroniek van de Week* maakt hij in het voorjaar een twee maanden durende treinreis naar Zwitserland en Italië.

1948

Sem Presser is (tot 1951) een eerste maal voorzitter van de NVF. Hij neemt deel aan de eerste groepstentoonstelling van de GKf in het Stedelijk Museum te Amsterdam, *Foto '48*. Hij schrijft een artikel in het speciale nummer van *Kroniek voor Kunst en Cultuur*, dat ter gelegenheid van deze expositie verschijnt.

Op het troepenschip s.s. Volendam maakt hij een reis naar Nederlands-Indië; aansluitend maakt hij een tocht door de kolonie. Op uitnodiging van de Australische regering reist hij naar Australië voor een reportage over Nederlandse immigranten. Hij doet onder meer Perzië, India, enige eilanden in de Stille Oceaan en de Verenigde Staten aan.

1949

Voor *Vrij Nederland* maakt hij de serie 'Mensen op zondag' met Nederlandse kunstenaars, schrijvers en cabaretiers.

1950

Vanaf 1 januari maakt hij deel uit van de redactieraad van het tijdschrift *Fotografie. Vakblad voor het fotografisch ambacht* (tot 1951).

Vanaf 1 maart vormt hij samen met Aart Klein de redactie van *Mededelingen van de Nederlandse Vereniging van Fotojournalisten* (tot 1951).

Hij fotografeert koningin Juliana en prins Bernhard in Parijs tijdens hun staatsbezoek aan Frankrijk.

Begin jaren '50 werkt hij twee jaar voor ABC Press van Imre Rona. Vanaf 1952 werkt hij in Nederland exclusief voor *De Week in Beeld*, dat later *Revue* en vervolgens *Nieuwe Revu* gaat heten. Hij schrijft zelf de teksten bij de foto's. Hij bezoekt tal van landen in Europa en maakt reizen naar Afrika (hij bezoekt o.a. Albert Schweitzer in Lambarene), Alaska, Suriname, de Antillen, Noord- en Zuid-Amerika, Singapore, de Zuidpool en Kenia.

1951 - 1965

Sem Presser woont in Roquebrune-Cap-Martin, niet ver van Nice in het Zuid-Franse departement Alpes Maritimes. Van hieruit maakt hij maandenlange reizen over de hele wereld en publiceert hierover (in tekst en beeld) in binnen- en buitenlandse media. Als reizend correspondent doet hij in deze periode voor de AVRO radiowerk, meestal vanuit de studio in Monte Carlo; hij doet onder meer verslag van het huwelijk van Prins Rainier van Monaco en Grace Kelly.

1951 - 1960

Hij heeft een wekelijkse rubriek in *De Telegraaf* (tekst en beeld).

Willem Sandberg koopt voor het Stedelijk Museum te Amsterdam circa twintig foto's van Sem Presser.

1952

Sem Presser is winnaar van de Zilveren Camera, die sinds 1949 jaarlijks door de NVJ wordt uitgereikt.

1954

Na de scheiding van zijn eerste vrouw treedt hij op 17 augustus in het huwelijk met Joke van den Heuvel.

1962

Hij neemt deel aan een tentoonstelling van Nederlandse fotografen in New York.

1963

Sem Presser is een van de exposanten op de tentoonstelling *Quatre photographes néerlandais de France* in het Institut Néerlandais te Parijs. De andere deelnemers zijn Dominique Berretty, Fred Brommet en Eddy van der Veen. Initiator en organisator is de directeur van dit instituut, Sadi de Gorter.

1964

Hij is een van de deelnemers aan de tentoonstelling *4 even hier* in de Rijksacademie van Beeldende Kunsten te Amsterdam. De opening wordt verricht door Bert Haanstra.

1965

Sem en Joke Presser keren terug naar Amsterdam en vestigen zich in de Vondelstraat 96.

1968 - 1981

Sem Presser wordt voor de tweede maal voorzitter van de NVF (Nederlandse Vereniging van Fotojournalisten). Met grote volharding zet hij zich in voor de nakoming van het foto-auteursrecht en voor de verbetering van de sociale positie van fotojournalisten. Hij staat aan de wieg van het Bijstandsfonds, Foto Anoniem en de Fotografenfederatie. Hij maakt zich als bestuurslid sterk voor het foto-auteursrechtenbureau Burafo en vertegenwoordigt de NVF in vele commissies en vergaderingen.

1970 - 1980

Sem Presser reist de wereld rond om foto's te maken voor de *Grote Spectrum Encyclopedie*.

1971 - 1986

Hij is bestuurslid van de Stichting World Press Photo Holland.

1973

Hij maakt zijn laatste reportages voor *Nieuwe Revu*.

1976 - 1981

Hij is lid van de Zilveren Camera Commissie.

1980

Vanwege zijn verdiensten voor de fotojournalistiek op zowel fototechnisch als bestuurlijk gebied wordt Sem Presser benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau.

1981 - 1983

Hij maakt deel uit van de jury van De Zilveren Camera.

1983

Sem Presser neemt deel aan de groepstentoonstelling van de GKf in het Stedelijk Museum te Amsterdam, getiteld *Kijken in de tijd. 50 Fotografen in het Stedelijk*.

1985

Sem Presser ontvangt de Joop Alblas Prijs 1984. Naar aanleiding hiervan vindt in de Nieuwe Kerk te Amsterdam een overzichtstentoonstelling van zijn werk plaats.

Ter gelegenheid van Sem Pressers vijftigjarig jubileum als fotojournalist en zijn onderscheiding met de Joop Alblas Prijs verschijnt het boek *Sem Presser: een halve eeuw fotojournalistiek*. Hij ontvangt de Gouden Plaque van de NVF.

1986

Sem Presser overlijdt op 29 oktober te Amsterdam.

1997

Het archief van Sem Presser wordt ondergebracht bij het Maria Austria Instituut (MAI) te Amsterdam.

1999

Joke Presser-van den Heuvel overlijdt op 3 december te Amstelveen.

Geraadpleegde literatuur en bronnen

Taco Anema e.a. (red.), *50 jaar Fotografie. GKf 1945 -1995*. Amsterdam (De Verbeelding) 1995.

Igor Cornelissen, 'Sem Presser en de fotografie als ambacht, in *Het Parool* 20 april 1991.

Lars Polder, 'Sem Presser. De fotograaf als loodgieter', in *De Tijd* 19 april 1985.

Lars Polder (red.) en Sem Presser e.a. (tekst), *Sem Presser. Een halve eeuw fotojournalistiek, Amsterdam* (Elsevier) 1985.

Bram Wisman, *Argusogen. Een documentaire over de persfotografie in Nederland*, Amsterdam (Voetnoot) 1994.

Louis Zweers, 'Het foto-essay. Sem Presser. Fotograaf bij Anefo in de zomer van 1945', in *Oorlogsdocumentatie '40-'50. Jaarboek van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie 7*, Zutphen (Walburg Pers) 1996 .

Auteur onbekend, 'Fotojournalist Sem Presser overleden', in *De Telegraaf* 30 oktober 1986 .

Bevolkingsregister van Amsterdam, Gemeentearchief Amsterdam.

Mevrouw J.H.M. Presser-van den Heuvel, mondelinge informatie.

ontleend aan: De tijden van Sem Presser (Antwerpen, 2000)

www.sempresser.nl